

METODY AKTYWIZUJĄCE UCZNIÓW

Uczenie poprzez działanie jest najbardziej efektywne, dlatego w ostatnich latach w edukacji coraz większą popularnością cieszą się **metody aktywizujące**, które doskonalą umiejętności przydatne w codziennym życiu, np. logiczne myślenie, dyskutowanie, kreatywność, selekcja informacji itp.

Rozwijanie umiejętności w praktycznym działaniu niesie za sobą mnóstwo korzyści zarówno dla uczniów, jak i nauczycieli. Dzieci, które aktywnie uczestniczą w toku lekcji, są zdecydowanie bardziej otwarte na wiedzę, osiągają lepsze wyniki w nauce. Częste wykorzystywanie metod aktywizujących w procesie nauczania wpływa na integrację zespołu oraz budowanie właściwej relacji nauczyciel – uczeń, opartej na wzajemnym szacunku i zaufaniu. Wyzwalają ciekawość i większe zaangażowanie u uczniów. Nauczając metodami aktywizującymi nauczyciel pełni rolę przewodnika organizującego sytuacje dydaktyczne, sterującego odkrywaniem przez ucznia wiedzy. Metody aktywizujące mogą być stosowane podczas całej jednostki lekcyjnej lub w wybranej fazie lekcji. Są one często również skutecznym, sposobem na przełamanie niechęci uczniów do szkoły, przedmiotu, a nawet nauczyciela.

Bożena Kubiczek, autorka często kupowanego poradnika dla nauczycieli pod tytułem „Metody aktywizujące. Jak nauczyć uczniów uczenia się?” określa metodę aktywizującą jako: „całokształt działań grupy i prowadzącego, służących uczeniu się przez doświadczenie”.

Pisząc o metodach aktywizujących, autorka ma na myśli nie tylko techniki aktywizujące, rozumiane jako „przepis na konkretne działanie”, lecz także wszystkie gesty i wypowiedzi nauczyciela, mające na celu pilnowanie właściwego przebiegu zajęć.

Bardzo ważne są warunki potrzebne do wywołania aktywności ucznia. Aby pobudzić ucznia do twórczej pracy należy:

- umożliwić mu realizację własnych pomysłów,
- wywołać poczucie sensu tego co robi,
- uwzględnić jego zainteresowania,
- zapewnić mu poczucie bezpieczeństwa,

- pozwolić mu na udział w planowaniu i podejmowaniu decyzji,
- dostrzegać wkład jego pracy, a nie tylko efekty.

Stosując metody aktywizujące nie prowadzimy "ucznia za rękę", ale stwarzamy warunki, aby potrafił się uczyć myśleć, poszukiwać, doskonalić, komunikować się działać i współpracować w grupie, aby brał odpowiedzialność za swoje efekty uczenia się.

Zalety metod aktywizujących:

- umożliwiają uczniom dopuszczenie do głosu w czasie lekcji,
- rozwijają myślenie, dają okazję do rozmów, wymiany doświadczeń,
- gwarantują dużą trwałość wiedzy zdobytej w sposób aktywny,
- integrują grupę w czasie wspólnej pracy, zabawy,
- rozwiązują uczniów intelektualnie i emocjonalnie,
- uczą sztuki komunikowania się w grupie i świadomego uczestnictwa w życiu społecznym,
- kształtują nastawienie nauczyciela na potrzeby ucznia,
- są szansą na wyrwanie się z szarej szkolnej codzienności,
- mają szczególnie dużą wartość w zajęciach z uczniami mniej zdolnymi,
- sprzyjają zainteresowaniu uczniów tematem,
- służą integracji wiedzy z różnych przedmiotów.

Ogólny podział metod aktywizujących

Metody problemowe (np. Burza mózgów, Dyskusja panelowa, Obserwacja, Studium przypadku) – rozwijają przede wszystkim umiejętność krytycznego myślenia. Nauczyciel przedstawia uczniom sytuację problemową i w odpowiedni sposób organizuje proces poznawczo-wychowawczy, na który

składa się m.in. analizowanie, wnioskowanie, wyjaśnianie, ocenianie i porównywanie.

Wykorzystujemy zróżnicowane źródła, np. Internet, filmy dydaktyczne, fotografie, wykresy.

Metody ekspresji i impresji (np. Drama, Mapa mózgu, Metoda projektu) – opierają się na dużym emocjonalnym zaangażowaniu uczniów. Przeżycia i doznania są związane z zadaniami, które wykonują.

Metody graficznego zapisu (np. Plakat, Rybi szkielet, Drzewko decyzyjne, Mapa skojarzeń, Śnieżna kula) – proces podejmowania decyzji jest przedstawiony graficznie.

Nauczyciele mają teraz dostęp do dynamicznie rozwijających się narzędzi i technologii, które mogą znacznie wspomóc proces nauczania i aktywizować uczniów. Wykorzystanie nowych technologii w pracy pedagogicznej otwiera liczne możliwości dla nauczycieli, aby twórczo zaangażować uczniów i sprawić, że nauka stanie się bardziej interesująca i atrakcyjna.

Przykładowym narzędziem aktywizującym dla nauczycieli jest wykorzystanie aplikacji mobilnych i platform e-learningowych. Dzięki nim nauczyciele mogą tworzyć interaktywne materiały edukacyjne, zadania domowe oraz quizy, które uczniowie mogą wykonywać online. Można również korzystać z interaktywnych tablic i projektorów w sali lekcyjnej, które umożliwiają wyświetlanie interaktywnych prezentacji, gier edukacyjnych i multimediiów, co przyciąga uwagę uczniów i pobudza ich aktywność.

Źródła i literatura:

Krzyżewska J. - "Aktywizujące metody i techniki w edukacji", Wydawnictwo J. Krzyżewska, Suwałki 1998

Brudnik E. - "Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie" Zakład Wydawniczy SFS, Kielce 2000.

B. Kubiczek, *Metody aktywizujące. Jak nauczać uczniów uczenia się?*, Opole 2007, s. 78-79.

www.edukacja.edux.pl

www.edukator.republika.pl

www.aktywnynauczyciel.pl